

Mer ekologiskt för REGIONAL UTVECKLING

Ekologiska
Lantbrukarna

Vad är ekologiskt?

Ekologiskt lantbruk innebär ett lokalt anpassat produktionssystem som värnar om naturliga ekosystem och människors hälsa.

Inga naturfrämmande kemikalier

Ekobönder använder bland annat inte naturfrämmande kemikalier eller klimatskadlig konstgödsel. Djuren på ekologiska gårdar får större möjlighet att få utlopp för sina naturliga beteenden, som att böka och sprätta i jorden. Genom tradition, innovation och vetenskap arbetar ekobönder för att främja ekologi, hälsa, omsorg och rättvisa genom alla led, vilket resulterar i en produktion med högre biologisk mångfald och som ger lägre avtryck på klimatet.

Tillräckligt med mat?

Det finns många uppfattningar om att ekoskördarna är lägre och att det skulle leda till mer import av livsmedel. Det faktum att naturfrämmande kemisk bekämpning och konstgödsel inte används ger generellt sett en lägre avkastningen per hektar.

Men, den ekologiska produktionen ger istället en stabil långsiktig avkastning och ökad motståndskraft mot klimatförändringar (Seufert, V. 2012). Systemstudier visar också att ekologiska produktionssystem kan ge tillräckligt med livsmedel även för en växande befolkning, givet att vi också minskar matsvinnet samt anpassar våra kostvanor (Karlsson et al. 2017).

Certifierad och kontrollerad

Ekologisk produktion är tredjepartscertifierad, det innebär att en oberoende part har granskat gårdens verksamhet. För att som konsument hitta ekologisk mat finns det två märkningar att titta efter, KRAV och EU-ekologiskt.

Trovärdig källa

Ekofakta (ekofakta.se) är en bra källa för att läsa på mer om ekologisk produktion, Sveriges Lantbruksuniversitet ansvarar för hemsidan.

Eko = verktyg för att nå hållbarhetsmål

GLOBALA MÅLEN
för hållbar utveckling

För följande mål i Agenda 2030 är ökad ekologisk produktion ett verktyg för att nå målen (IFOAM 2019):

Mål 8: Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt

Den ekologiska produktionen kräver inget användande av kemikalier som kan skada hälsan och ger merbetalning till bonden.

Mål 2: Ingen hunger

Ekologiskt jordbruk bidrar till matsäkerhet och hållbara matsystem.

Mål 3: God hälsa och välbefinnande

Ekologiskt jordbruk producerar näringsrika produkter som inte har behandlats med naturfrämmande kemikalier som kan negativt påverka människors hälsa.

Mål 6: Rent vatten och sanitet för alla

Ekologiskt lantbruk bidrar till lägre risk för förorenat vatten samt bidrar till att marken har en bättre vattenhållningsförmåga.

Mål 12: Hållbar konsumtion och produktion

Ekologiskt jordbruk bidrar till mer hållbara matsystem som har mindre belastning på miljön och ställer krav på rättvis produktion.

Mål 13: Bekämpa klimatförändringarna

Ekologiskt lantbruk släpper ut mindre växthusgaser och är till större del kolinlagrande.

Mål 14: Hav och marina resurser

Det sker inga utsläpp av naturfrämmande kemikalier från ekologiskt lantbruk till haven, vilket leder till ett friskare marint liv.

Mål 15: Ekosystem och biologisk mångfald

En ekologiskt gård har ca 30-50% högre biologisk mångfald än en konventionell motsvarighet.

Eko = verktyg för att nå hållbarhetsmål

Sverige har 16 miljökvalitetsmål utifrån nationella utmaningar som är inriktade på de viktigaste åtgärderna.

Den ekologiska arealen i Sverige används som indikator för utvärdera följande mål (Jordbruksverket u.å.):

- Ett rikt odlingslandskap
- Giftfri miljö
- Ett rikt växt- och djurliv
- Grundvatten av god kvalitet
- Begränsad miljöpåverkan

Nationella livsmedelsstrategin 2030

Den nationella livsmedelsstrategin vill främja den totala livsmedelsproduktionen, både konventionell och ekologisk, samtidigt som de globala och nationella miljömålen ska nås (Jordbruksverket u.å.)

Regeringens ekomål 2030

I handlingsplanen till livsmedelsstrategin finns följande mätbara målsättning för den svenska ekomarknaden:

- 30% ekologisk jordbruksmark
- 60% ekologiskt i offentliga kök

Ekologiskt i de regionala livsmedelsstrategierna

I en sammanställning av hur de svenska regionerna arbetar mot de nationella ekomålen, redovisade 9 av 17 regioner någon form av mål för ekologisk produktion och konsumtion, trots att alla 17 regioner i stort sett var överens om en ökad grad av självförsörjning, hållbarhet samt värnande om klimat och miljö (Ekologiska Lantbrukarna 2021). Ekologiska mål i de regionala livsmedelsstrategierna kan bidra till en ökad ekologisk konsumtion som stimulerar produktionen.

Mer eko ger regional utveckling

En ökad ekologisk produktion har stor betydelse för den regionala utvecklingen. Här nedan listar vi de främsta ekovinsterna!

Lättare att nå miljömål

Andelen ekologisk brukad mark används som en indikator på att miljökvalitetsmålet “ett rikt odlingslandskap” följs upp, framförallt för den positiva inverkan på biologisk mångfald och minskad användning av kemiska bekämpningsmedel. Indikatorn är även viktig för uppföljning av miljökvalitetsmålen “giftfri miljö” och “ett rikt växt- och djurliv” (Jordbruksverket 2012).

Mindre övergödning

Ekologiska gårdar har lägre överskott per hektar av kväve och fosfor samt bättre hushållning med växtnäring än konventionella gårdar, vilket minskar risken för övergödande utsläpp (Wivstad, Salomon, Spångberg & Jönsson 2009).

Fler jobb

Satsningar på svenskt och ekologiskt ger en konkurrenskraftig livsmedelssektor och ökad tillväxt i lantbruket, vilket i sin tur skapar fler arbetstillfällen. Lönsamheten toppas när ungefär halva produktionen är ekologisk, vilket även beräknas skapa ca 3 400 nya jobb i sektorn (LRF 2017).

Levande landsbygd

Ekologiska gårdar sköter fler naturbetesmarker vilket ger en frodande och levande landsbygd. Djuren vistas till stor del utomhus, till skillnad från övrig svensk produktion så måste alla ekologiska nötkreatur beta gräs vilket bidrar till öppna landskap. Många ekologiska gårdar bedriver även gårdsförsäljning och andra gårdsbaserade aktiviteter, som ger mervärden för lokalbefolkningen och lockar besökare till andra platser i regioner förutom städerna (Domeij 2007).

Mer eko ger regional utveckling

Lägre klimatpåverkan per hektar

Utsläppen från lantbruket kommer framförallt från biologiska källor, där de största utsläppen är lustgas från kvävet kretslopp, metan från idisslare och koldioxid från markanvändningen. Den ekologiska produktionen är både mer kvävesnål, har färre djur och släpper ut mindre växthusgaser, vilket ger en lägre klimatpåverkan per hektar (Ekofakta u.å).

Bättre krisberedskap

Beroendet av importerade insatsmedel gör det svenska jordbruket sårbart. En omställning till mer ekologisk produktion innebär att importberoendet minskar. Statistik visar att en högre andel ekologisk och KRAV-märkt mat i offentlig sektor innebär en högre andel svenskproducerat genom hela livsmedelskedjan, borträknat sådant vi inte kan producera i Sverige. Följden blir då att det svenska lantbruket får en bättre krisberedskap (Eriksson 2018).

Lantbrukare med framtidstro

Svenska ekobönder ser generellt sett mer positivt på sin lönsamhet än konventionella, vilket ger en ökad framtidstro för hela det svenska lantbruket (Ekologiska Lantbrukarna 2020). Ekobonden behöver heller inte hantera några farliga kemikalier i sin vardag. Inom ekologiskt lantbruk är det även generellt sett en högre andel kvinnor som är aktiva vilket ökar jämställdheten inom lantbruket (Domeij 2007).

Pengarna stannar i regionen

Ekologiska lantbrukare lägger färre utgifter på importerade insatsvaror. Istället går utgifterna till bland annat mer arbetskraft och omkostnader för certifiering. Det innebär att mer av pengarna stannar i regionen. (Rundgren 2020).

Källor

[Domeij, Å. \(2007\).](#) *Lantbruket och människan – En studie av sociala effekter av ekologisk produktion.* Sveriges lantbruksuniversitet, SLU.

[Ekofakta \(u.å.\).](#) *Ekologiskt lantbruk.*

[Ekofakta \(u.å.\).](#) *Märkning och kontroll.*

[Ekofakta \(u.å.\).](#) *Klimat och ekologisk produktion.*

[Ekologiska Lantbrukarna \(2020\).](#) *Ekologiska Lantbruksbarometern 2020.*

[Ekologiska Lantbrukarna \(2020\).](#) *Lantbruket och klimatet.*

[Ekologiska Lantbrukarna \(2021\).](#) *Ekologiskt i de regionala livsmedelstrategierna.*

[Eriksson, C. \(2018\).](#) *Livsmedelsproduktion ur ett beredskapsperspektiv: Sårbarheter och lösningar för ökad resiliens.* Sveriges lantbruksuniversitet, SLU

[IFOAM Organics International \(2019\).](#) *Organic Agriculture and the Sustainable Development Goals.*

[Jordbruksverket \(u.å.\).](#) *Om ekologisk produktion.*

Jordbruksverket (2012). *Behov av nya mål och åtgärder för ekologisk produktion i landsbygdsprogrammet.*

Karlsson, J., Röös, E., Sjunnestrand, T., Pira, K., Larsson, M., Andersen, B. H., ... & Brubæk, S. (2017). *Future Nordic Diets:: Exploring ways for sustainably feeding the Nordics* (Vol. 2017566). Nordic Council of Ministers.

[Lantbrukarnas Riksförbund \(LRF\) \(2017\).](#) *Sverige som ekoland – analys av ekologiskt lantbruk i Sverige.*

[Rundgren, G. \(2020\).](#) *Hur svensk är svensk mat? En jämförelse mellan ekologiskt och konventionellt.*

Seufert, V., Ramankutty, N., & Foley, J. A. (2012). Comparing the yields of organic and conventional agriculture. *Nature*, 485 (7397), 229–232.

[Wivstad M, Salomon E, Spångberg J & Jönsson H \(2009\).](#) *Ekologisk produktion - möjligheter att minska övergödning.* Centrum för uthålligt lantbruk, Sveriges Lantbruksuniversitet.

Om Ekologiska Lantbrukarna

Ekologiska Lantbrukarna är en ideell organisation som arbetar för att politik, regler och marknad ska vara utformade så att svenska ekobönder ges de bästa möjligheterna att utveckla lönsamma och hållbara företag. Vi finns i hela landet genom 19 aktiva distrikt och har ca 150 förtroendevalda ekolantbrukare som driver det regionala arbetet.

Kontaktuppgifter till distrikten finns på ekolantbruk.se/distrikt och kansliet nås på kansliet@ekolantbruk.se